

מאחרי הסורגים של כלא רמלה האסירים המתמרדים דרשו שיבאו אליהם את עורך

העולם הזה. איש לא טרח להודיע למערכת על דרישה זו. כתבת העולם הזה ביקשה להיכנס לכלא, אך דובר השירות, שימעון מלכה, סירב להכניס אותה.

סוהר. הסוהרים עשו איתו דין בעצמם, והיכו אותו בצנינוק. "אני ישבתי גם כן בצנינוק — ושמעתי הכל. בוסים צעק שמונה ימים ושמונה לילות בגלל המכות. הוא זכר, ושום חובש לא הגיע להגיש לו עזרה. הם באו רק לראות ולברוק אם הוא עדיין לא מת. "במשך חודשים. לא יכול היה בוסים לדבר, לא ידע איפה הוא נמצא. לא עשו לו מישפט. "אני נשבע — הם יותר גרועים מהנאצים. אין להם כבוד לבן־אדם. אין להם חינוך, ואת כל התיסכולים שלהם הם מוציאים על האסירים. "את הצעקות של בוסים לא אשכח לעולם. זה רודף אותי כלילת. "יום אחד לא רציתי לצאת לעבודה בשעה 7 וחצי בבוקר, אז שללו ממני את החופש שלי והביקורים. אין חוק המחייב אותי לצאת לעבודה אם אני לא רוצה כזה, ובכל זאת קיבלתי עונש של רחיק־החופש לחודש."

"מילחמת מעמדות"

לפידאין הם מתנהגים יותר טוב מאשר ליהודים, מגלה האסיר לשעבר, כן 54. "גותנים להם

ניסה להסביר את הסיבות שהביאו את אגף 2 למרוד: "אין אפשר לתת באגף כזה עונשים קולקטיביים כמו כבית־ספר? הרי יושבים שם אנשים שלא יודעים חוכמות. אלה אנשים שרצחו, שדרו. המבנה הנפשי שלהם רעוע. הם עברו כבר את כל מדורי הגיהנום. "אז באים לאנשים כאלה ומתנהגים איתם כמו בגן־ילדים. אם מישו אחד באגף עשה מעשה לא טוב, מייד נדרשים כולם להלשין מי הוא זה שעבר את העבירה. "איש לא ילשין על חברו, ואו מענישים מייד את כל האגף בגלל אדם אחד. "הנה, הענישו אותם עונש קולקטיבי כי שלא יצפו בטלוויזיה. מה יש לאנשים האלה לעשות בחדרים המעורפים שלהם, בצפיפות הנוראה הזאת? בכלא רמלה המיטבח מלוכלך. אסיר שעובד במיטבח איננו אוכל את האוכל אלא מכין אוכל לעצמו. "בחדרים עצמם וזהמה, השמיכות מסריחות ומלאות בכנים ובפישישפים. "כשהייתי צריך לעשות את הצריכים שלי בחדר, הייתי מתאפק עד הבוקר, כי השירותים נמצאים בתוך החדר ללא דלת. ואם היה לי שלישול, התיבישתי להסריח את כל החדר, שבו נמצאים וחיים החברים שלי.

המצב אחרים

כל מה שהם רוצים. הם השולטים בכלא. כשהם רוצים להיות טבחים — הם טבחים. "הם אמרו: אנחנו לא אוכלים אם אנחנו לא מבשלים את האוכל, או נתנו להם לעבוד במיטבח. "פתחי, זה שנתפס על פצצות באבטיחים בחיפה, הוא הטבח המבשל את האוכל והוא הקובע. "כשהפיראון עושים שביתה — זה שביתה. הם משיגים הכל. כשהם רוצים

בחדר אחד, שגודלו שני מטר על שלושה וחצי, חיים תישעה אנשים כשחלק ישנים על הריצפה מחוסר מקום. כלילה מסריח, אין אוויר לנשום, ובחורף, כשהכל סגור — מחניק. "נוסף לתנאים הקשים, יש סוהרים שגם הם סיפור בפני עצמו. התגובה הראשונה של סוהר בכלא־רמלה, כשהוא נתקל עם אסיר: "אני לא הבאתי אותך לבית־הסוהר!"

סתומות אין מה לדבר. אין זמן לתיקונים, הכיפשוט זה לעקור את השן. "בבית־החולים של כלא־רמלה מצוי אגף הפסיכופטים. הוא קרוי בפי האסירים, אגף המשוגעים של ר"ר סילפן. את הוזהמה השוררת שם קשה לתאר. בחצר מכסה ירוקת את הצינוורות. לחם ומרגרינה מרוחים על הרצפות. "האוכל הוא בכי רע. לחולים אין

בלתי־נסבלים. באגף זה שמונה תאים בלבד, שבהם 80 אסירים החיים בצפיפות אימה. "ככל תא שוכנים כעשרה אסירים, והשירותים נמצאים באותו התא ממש. לאסיר אין פרטיות מינימלית, וההתחכות של אנשים בריאים בחולים היא בלתי־נמנעת. אסיר אינו יכול לקרוא לבדו, לבכות לבדו או אפילו לאונן לבדו, שלא לדבר על עשיית צרכים כפרטיות. התנאים האלה הם כיוון כבדו של האדם. התעסקה המוצעת לאסיר היא מצומצמת ולא מעניינת. ביקוריי־משפחה נערכים מאחרי רשת. חופשה ניתנת פעם בשלושה חודשים, לא פעם בחודשיים — כפי שנהוג באגפים טובים יותר. צפייה בטלוויזיה מותרת רק עד השעה 9 וחצי בערב, ולא עד חצות — כמו באגפים אחרים.

לא היתה לנו כוונה לדקור את הסוהר דויד ספיה, הרקירות שנמצאו על גופו הן כתוצאה מהרחיץ פות שנוצרה תוך כרי המהומה. צפרי פות שנוצרה כשגררנו את הסוהרים החוצה, הקיפו אותנו עשרות אסירים והא נדקר תוך כדי הבהלה. "הסברים אלה נתנו כיום השישי בבוקר נציגי אגף 2 של כלא רמלה, כשיחה עם נציב שירות־בתי־הסוהר, הד"ר מרדכי ורטהיימר, ומנהל הכלא, גונדר משנה דויד פרי.

שיחה זו התנהלה אחרי שוך אירועי יום החמישי הראמתי, שבו לקחו אסירי האגף שני סוהרים כבני־ערובה, לחצו דוקרנים חדים אל צוואריהם במשך שש שעות רצופות. "שיחת אותו הבוקר התברר, כי מרד־האסירים לא היה מתוכנן, אלא אורגן באופן ספונטאני על־ידי שלושה אסירים השפטים למאסר־עולם: רפי ויצמן, רפי ענר ורוני זכאי. שלושתם בשנות העשרים לחייהם. בעיקבות המרד החליט מנהל הכלא, דויד פרי, להעביר מתפקידו את קציני־הבטחון הראשי של כלא רמלה, מיכאל דיין.

לפני פרוץ המרד ביקשו האסירים טיפול־ישיניים, כי הגיעו כאבים עד נפש. אסיר בן 54, שישב בבתי־כלא כמשך 23 שנים — מהן שבע שנים בכלא־רמלה, שהשתחרר לפני כמה חודשים, סיפר להעולם הזה: "אין אפשר לתאר במילים את הסבל שעובר אסיר כשהוא נתקף בכאב־שיניים ואין מי שיטפל בו. אסיר הסובל מכאב־שן ואינו יכול להירדם בגלל הכאבים, גותנים לו כרו־הרגעה, והוא נאלץ להמתין שבועיים לטיפול רפואי. חובש נשלח לראות את המתלונן רק במיקרה שהאסיר חולה מאד או שהוא נוטה למות.

הכל בפומבי

אסיר בן 54, שישב בבתי־כלא כמשך 23 שנים — מהן שבע שנים בכלא־רמלה, שהשתחרר לפני כמה חודשים, סיפר להעולם הזה: "אין אפשר לתאר במילים את הסבל שעובר אסיר כשהוא נתקף בכאב־שיניים ואין מי שיטפל בו. אסיר הסובל מכאב־שן ואינו יכול להירדם בגלל הכאבים, גותנים לו כרו־הרגעה, והוא נאלץ להמתין שבועיים לטיפול רפואי. חובש נשלח לראות את המתלונן רק במיקרה שהאסיר חולה מאד או שהוא נוטה למות.

במשך השנה שעברה הגיעו לבית־הסוהר רמלה כמה אסירים, שהובאו בחלקם מבתי־כלא אחרים. רובם נשלחו בעצם למרכז בריאות־הנפש ואגף בית־החולים, כשהם סובלים ממחלות־נפש ומחלות כרוניות כמו אסטמה, סוכרת, לחץ־דם גבוה, אי ספיקת כליות ומחלות־קיבה למיניהן. מכיוון שכבית־החולים ובמרכז בריאות־הנפש לא היה מקום להכיל את כל החולים, זרקו אותם, פשוטו כמשמעו, בכלא רמלה, והם פוזרו בין האגפים השונים. חלק גדול מהם מצא את מקומו באגף 2. אגף זה הוא הפחות נוח מכל האגפים האחרים בכלא. התנאים בו הם

את אשר אירע מפי שילטונות הכלא ולא מפי האסירים. ורטהיימר נהג באסירים בצורה מכובדת. כשהחליט שלא להענישם ולהקשיב לתלונותיהם. הוא עורר בכך מורת־רוח בקרב קצונת בתי־הסוהר.

הסוהרים ברמלה הם ברובם גרוזים ודרוזים. הם אנשים לא מפותחים, והתגובות שלהם כלפי האסירים מתבטאות בחוצפה, העלבה והשפלה. היחס שלהם לאסירים אינו כאל בני־אדם. תמיד רק, לך, תסתלק מפה! "אני זוכר אסיר בשם בוסים, חולה־נפש מבאר־יעקב, שהגיע לבית־הסוהר רמלה. יום אחד הוא דקר

מקום לטייל בשמש. טיפול לא מקבלים. אני חולה סוכרת, ולא זכיתי לקבל שם כוסי־חלב."

עונשים קולקטיביים

אסיר אחר, צעיר, שאף הוא השתחרר מרמלה לפני כחודשיים,

לעשות ספורט בחצר, מסלקים את כולם. הסוהרים לא מעזים לדבר איתם מילה מרוב פחד. יש ברמלה 200 אנשי פיראיון ישראלים, ואיתם באותו אגף אולי 30 אסירים יהודים. על מרד האסירים באגף 2 מחווה את דעתו האסיר המשוחרר הצעיר יותר, הוא אומר: "לדעתי, האסירים לא היו בשום